

Pravidlá výkladu práva Európskej únie

Michael Siman

Fakulta práva, Paneurópska vysoká škola
EUROIURIS - Európske právne centrum, advokát

Pravidlá výkladu práva Únie

- z požiadavky jednotnej aplikácie a interpretácie únieového práva ako aj zo zásady rovnosti vyplýva, že znenie ustanovenia únieového práva, ktoré výslovne neodkazuje na právo členských štátov za účelom určenia jeho zmyslu a významu, musí byť v celej Únii vykladané nezávisle a jednotne, berúc do úvahy kontext a cieľ predmetnej právnej úpravy (Truley, C-373/00, 27.2.2003, Zb. s. I-1931, bod 35; Linster, C-287/98, 19.9.2000, Zb. s. I-6917, bod 43; porovnaj Ekro, 327/82, 18.1.1984, Zb. s. 107, body 11 a 14; pozri tiež Komisia p. Nemecku, C-103/01, 22.5.2003, Zb. s. I-5369, bod 33)

2

Pravidlá výkladu práva Únie

- pri výklade ustanovenia únieového práva je potrebné prihliadať na (Olesen, T-190/03, 30.6.2005, Zb. VS s. II-805, body 36 a 38; pozri tiež Efsthopoulos, F-144/07, 9.12.2008, body 33, 35 a 37):
  - jeho znenie;
  - jeho kontext, význam a povahu;
  - ciele, ktoré sleduje právna úprava, do ktorej toto ustanovenie patrí.

3

Pravidlá výkladu práva Únie

- metódy výkladu
  - jazykový,
  - systematický,
  - teleologický, ale aj výklad
  - historický a
  - logický
- neexistuje žiadne poradie či priorita výberu a použitia konkrétnych výkladových metód Súdnym dvorom EÚ
- najvýznamnejšie rozhodnutia však vznikli použitím výkladu teleologického

4

Pravidlá výkladu práva Únie

- systematický výklad
  - formulácie „v kontexte zmluvy“ (23/75, Rey Soda), „v kontexte a v spojení s ostatnými ustanoveniami zmluvy/predpisu/článku a berúc do úvahy všeobecnú systematiku zmluvy“ (59/75, Manghera)
  - používaný aj pri vytváraní všeobecných zásad práva EÚ (napr. zásada zodpovednosti za škodu spôsobenú členským štátom pri porušení únieového práva je obsiahnutá v „systéme zmluvy“ podľa rozsudku SD EÚ z 19. 11. 1991, Francovich a iní, C-6 a 9/90, ECR 1991, s. 5357, body 35 a 37)

5

Pravidlá výkladu práva Únie

- teleologický výklad
  - založený na dôraznom sledovaní a napĺňaní cieľa a účelu (zmyslu) právnej úpravy Únie
  - často založený na preambulách zakladajúcich zmlúv alebo právnych aktov
  - „...bolo by v rozpore s účelom a koherenciou zmlúv a nezlučiteľné s kontinuitou právneho poriadku Únie, ak by...“ alebo „je nezlučiteľné so zásadou plného účinku únieového práva“, či „plný účinok únieového práva by bol spochybnený, ak by ...“;
  - umožňuje vytváranie zásadnej judikatúry aj bez konkrétnych ustanovení práva Únie

6

Pravidlá výkladu práva Únie

- Interpretácia rôznych jazykových znení
  - text únieového predpisu je potrebné skúmať vo všetkých jeho úradných jazykových verziách a vziať do úvahy skutočný úmysel zákonodarcu a cieľ samotného predpisu (Pimlott, F-52/06, 29.11.2007, body 61 až 63; Borgmann, C-1/02, 14.2.2004, Zb. s. I-3219, bod 25; pozri tiež Cilfit, 283/81, 6.10.1982, Zb. s. 3415, bod 18)

7

Pravidlá výkladu práva Únie

- Interpretácia rôznych jazykových znení
  - uprednostnenie systematického výkladu pred jazykovým
  - pokiaľ je výklad ustanovenia práva Únie v jednotlivých jazykových verziách odlišný, musí byť toto ustanovenie vykladané podľa všeobecného významu a cieľa právnej úpravy, ktorej je súčasťou (Endendijk, C-187/07, 3.4.2008, Zb. s. I-2115, body 22 až 24; Profisa, C-63/06, 19.4.2007, Zb. s. I-3239, body 13 a 14), aj keby to v rozpore so zásadou právnej istoty viedlo nakoniec k odlišnej interpretácii ustanovenia, akú pôvodne malo podľa znenia dotknutej jazykovej verzie (Nemecko p. Komisia, T-349 a 371/06, T-14, 15 a 332/07, 9.9.2008, Zb. s. II-2181, bod 67; North Kerry Milk Products, 80-76, 3.3.1977, Zb. s.

Pravidlá výkladu práva Únie

- Výnimočné použitie vnútroštátnych ustanovení
  - únieový sudca (vnútroštátny súd) si pri aplikácii a interpretácii únieového práva môže pomôcť odkazom na právo členského štátu iba vtedy, ak únieové právo alebo zásady únieového právneho poriadku neumožňujú prostredníctvom nezávislého výkladu objasniť obsah a význam predmetného ustanovenia (Klein, F-32/08, 20.1.2009, body 35 a 36; Adam, T-342/04, 22.2.2006, Zb. VS s. II-A-2-107, bod 32; Sumitomo, T-22 a 23/02, 6.10.2005, Zb. s. II-4065, body 100 a 101; Khouri, T-85/91, 18.12.1992, Zb. s. II-2637, bod 32)

9

Pravidlá výkladu práva Únie

- Výklad medzinárodných zmlúv Únie
  - medzinárodnú zmluvu je potrebné vykladať v závislosti od jej znenia, cieľov a úmyslu zmluvných strán;
  - medzinárodná zmluva sa musí vykladať dobromyseľne, v súlade s obvyklým významom, ktorý sa dáva výrazom v zmluve v ich celkovej súvislosti, a takisto s prihliadnutím na predmet a účel zmluvy (Komisia p. Fínsku, C-118/07, 19.11.2009, bod 39; Jany, C-268/99, 20.11.2001, Zb. s. I-8615, bod 35; IATA, C-344/04, 10.1.2006, Zb. s. I-403, bod 40), pozri článok 31 Viedenského dohovoru o zmluvnom práve z 23. mája 1969 a z 21. marca 1986

10

Pravidlá výkladu práva Únie

- Výklad sekundárneho práva v súlade s normami vyššej právnej sily
  - s primárnym právom (Komisia p. Nemecku, C-61/94, 10.9.1996, Zb. s. I-3989, bod 52; Tretter, C-90/92, 24.6.1993, Zb. s. I-3569, bod 11);
  - so základnými právami alebo inými všeobecnými zásadami únieového práva (Ordre des barreaux francophones et germanophone, C-305/05, 26.6.2007, Zb. s. I-5305, bod 28; Österreichischer Rundfunk, C-465/00, C-138 a 139/01, 20.5.2003, Zb. s. I-4989, bod 68; Connolly, C-274/99 P, 6.3.2001, Zb. s. I-1611, bod 37);
  - s medzinárodnou zmluvou, ktorá má pred sekundárnym právom za určitých podmienok prednosť (Microsoft, T-201/04, 17.9.2007, Zb. s. II-3601, body 797 a 798; Shanghai Teraoka Electronic, T-35/01, 28.10.2004, Zb. s. II-3663, bod 138; Petrotub, C-76/00 P, 9.1.2003, Zb. s. I-79, bod 57)

11

Pravidlá výkladu práva Únie

- Výklad sekundárneho práva
  - ustanovenie sekundárneho únieového práva je potrebné vykladať čo najviac takým spôsobom, ktorý nespochybní jeho platnosť (Taliano p. Komisia, C-403/99, 4.10.2001, Zb. s. I-6883, bod 37; Komisia p. Rade, 218/82, 13.12.1983, Zb. s. 4063, bod 15)
  - ak ustanovenie únieového práva pripúšťa viacero výkladov, treba uprednostniť ten, ktorý najviac zabezpečí jeho úplný účinok (Taliano p. Komisia, C-403/99, 4.10.2001, Zb. s. I-6883, bod 28; Komisia p. Francúzsku, C-434/97, 24.2.2000, Zb. s. I-1129, bod 21; Land de Sarre, 187/87, 22.9.1988, Zb. s. 5013, bod 19)

12

Pravidlá výkladu práva Únie

- Výkladové pomôcky pri aktoch Únie
  - definícia pojmov (priamo v znení smernice alebo nariadenia)
  - preambula (odôvodnenie) predpisu
  - súvisiaca judikatúra Súdneho dvora EÚ
  - dôvodová správa

13

Výklad vnútroštátneho práva

- vnútroštátne právo sa má vykladať v súlade s právom Únie
  - vyplýva z nadsadenosti právneho poriadku EÚ
  - vzťahuje sa na všetky ustanovenia vnútroštátneho práva
  - tzv. eurokonformný výklad
  - používaný najmä pri výklade vnútroštátnych ustanovení v súlade so smernicami EÚ (výkladová pomôcka - tabuľka zhody)

14

Právny poriadok SR a právo EÚ

- prednosť práva Únie v slovenskom právnom poriadku
  - čl. 7 ods. 2 Ústavy SR
    - *SR môže medzinárodnou zmluvou, (...) al. na základe takejto zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a EÚ*
    - *Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev alebo Európskej únie majú prednosť pred zákonmi SR*
- procesné kódexy
  - CSP: čl. 3 ods. 1, § 162 ods. 1 písm. c), § 186 ods. 1, § 397 písm. e), § 193?
  - MSP: čl. 2 ods. 1, [§ 128 písm. b)]
  - TP: § 7 ods. 1 a 3

15

Právny poriadok SR a právo EÚ

- Civilný sporový poriadok
  - čl. 3 ods. 1
    - Každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou SR, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami SR, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora EÚ, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené.
  - § 162 ods. 1 písm. c)
    - Súd konanie preruší, ak podal návrh na začatie prejudiciálneho konania pred Súdny dvorom EÚ podľa medzinárodnej zmluvy, ktorou je SR viazaná; uznesenie o návrhu na začatie prejudiciálneho konania súd bezodkladne doručí ministerstvu spravodlivosti.

16

Právny poriadok SR a právo EÚ

- Civilný sporový poriadok
  - § 186 ods. 1
    - Skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy zverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov SR a právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a právne záväzné akty Európskej únie, ktoré boli zverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev a v Úradnom vestníku Európskej únie, sa nedokazujú.
  - § 397 písm. e)
    - Proti právoplatnému rozsudku je prípustná žaloba na obnovu konania, ak je v rozpore s rozhodnutím Súdneho dvora Európskej únie, Rady Európskej únie alebo Komisie, ktoré je pre strany záväzné
  - § 193?

17

Právny poriadok SR a právo EÚ

- Civilný mimosporový poriadok
  - čl. 2 ods. 1
    - Každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou SR, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami SR, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora EÚ, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi vyjadrené a chránené.

18

Právny poriadok SR a právo EÚ

– Trestný poriadok

- § 7 ods. 1 a 3
  - Orgány činné v trestnom konaní a súd posudzujú samostatne predbežné otázky, ktoré sa v konaní vyskytnú; ak je o takej otázke právoplatné rozhodnutie súdu, Ústavného súdu SR, Súdneho dvora EÚ alebo iného štátneho orgánu, orgány činné v trestnom konaní a súd sú takým rozhodnutím viazané, ak nejde o posúdenie viny obvineného.
  - Otázky, o ktorých má rozhodnúť Súdny dvor EÚ, sa nemôžu posudzovať ako predbežné otázky.
- § 228 ods. 2 písm. e)
  - Policajt preruší trestné stíhanie, ak ústavný súd alebo Súdny dvor EÚ pozastaví účinnosť právneho predpisu alebo jeho časti, ktorého použitie je rozhodujúce pre konanie alebo rozhodnutie vo veci samej.

19

Právny poriadok SR a právo EÚ

– Trestný poriadok

- § 241 ods. 3, § 244 ods. 4
  - Samosudca/predseda senátu preruší trestné stíhanie, ak požiada Súdny dvor EÚ o vydanie predbežného rozhodnutia.

20

Právny poriadok SR a právo EÚ

– Správny súdny poriadok

- § 100 ods. 1 písm. c)
  - Správny súd konanie uznesením preruší, ak podal návrh na začatie prejudiciálneho konania pred Súdny dvorom EÚ podľa medzinárodnej zmluvy, ktorou je SR viazaná; uznesenie o návrhu na začatie prejudiciálneho konania správny súd bezodkladne doručí ministerstvu spravodlivosti.
- § 122
  - Skutočnosti všeobecne známe alebo známe správnomu súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy uverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov SR a právne záväzné akty Európskych spoločstiev a v Úradnom vestníku Európskych spoločstiev a v Úradnom vestníku EÚ, sa nedokazujú.

21

Právny poriadok SR a právo EÚ

– Správny súdny poriadok

- § 185 písm. b)
  - Správny súd môže na návrh žalobcu a po vyjadrení žalovaného uznesením priznať správnej žalobe odkladný účinok, ak napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy má podklad v právne záväznom akte EÚ, o ktorého platnosti možno mať vážne pochybnosti, a žalobcovi by inak hrozila vážna a nenapraviteľná ujma a priznanie odkladného účinku nie je v rozpore so záujmom EÚ.
- § 187 ods. 2
  - Ak správny súd priznal žalobe odkladný účinok podľa § 185 písm. b), je povinný podať na Súdny dvor EÚ návrh týkajúci sa platnosti právne záväzného aktu EÚ, ak takýto návrh ešte nebol podaný.

22

Právny poriadok SR a právo EÚ

– Správny súdny poriadok

- § 472 písm. c)
  - Žalobou na obnovu konania možno napadnúť právoplatné rozhodnutie správneho súdu, ak rozhodnutie správneho súdu je v rozpore s rozhodnutím Súdneho dvora EÚ, Rady EÚ alebo Komisie, ktoré je pre účastníkov konania záväzné.

23

Internetové zdroje

- všeobecné
  - Eur-lex (predpisy a judikatúra EÚ)
<http://eurlex.europa.eu/advanced-search-form.html>
  - Súdny dvor (judikatúra EÚ)
<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=sk>
- špecifické
  - Európsky portál elektronickej justície
    - <https://e-justice.europa.eu/home.do?plang=sk&action=home>
    - Európsky justičný atlas v občianskoprávných veciach https://e-justice.europa.eu/content_european_judicial_atlas_in_civil_matters-321-sk.do
  - N-Lex (vnútroštátne predpisy členských štátov EÚ)
http://eur-lex.europa.eu/n-lex/index_sk

24